

การศึกษาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับกอง และภาควิชาของการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

The study of indicator for internal education quality Assessment for the division
and departments of education division, The Royal Thai Army Nursing College

บทความวิจัย

ศิริพร พูนชัย* อภิญญา อินทรรัตน์** จุฑารัตน์ บันดาลสิน**

อุษณีย์ อังคะนาวัน** สุวีณา เบาะเปลี่ยน**

Siriporn Poonchai* R.N., M.S.N.*

Apinya Indhraratana R.N., M.S.N., Ph.D.**

Jutarat Bundalsin R.N., M.N.S.**

Ussanee Unkanavin R.N., M.S.**

Suweena Baoplean R.N., M.S.N.**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คัดสรร และสร้างตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับกอง และ
ภาควิชา ของกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษา คัดสรร และสร้างตัวบ่งชี้ และระยะที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพและทดลองใช้ตัวบ่งชี้
ผู้เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ กองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวนทั้งสิ้น 40 คน วิธีการเก็บ
รวบรวมข้อมูลใช้การศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่มผู้บริหาร และการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในงาน
วิจัยนี้มี 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสำหรับการสนทนากลุ่ม และ 2) แบบสำรวจความคิดเห็นต่อ (ร่าง) ตัวบ่งชี้
การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันผลการศึกษาพบว่ากองการ
ศึกษาคำดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้ครบถ้วนทั้ง 9 องค์ประกอบ ทั้งในระดับกอง และระดับภาควิชา โดยควร
คัดสรรมาจากตัวบ่งชี้ในระดับวิทยาลัยและเห็นด้วยกับการนำเกณฑ์รับรองสถาบันของสภาการพยาบาลและตัวบ่งชี้ของการประกัน
คุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ มาใช้ในการสร้างเป็นตัว
บ่งชี้เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของกองการศึกษา ตัวบ่งชี้ในระดับกองมี 34 ตัวบ่งชี้ และระดับภาควิชามี 25
ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ประเภทกระบวนการมากที่สุด ในระดับกองคิดเป็นร้อยละ 58.92 และในระดับภาควิชา คิดเป็น
ร้อยละ 62.50 ส่วนที่มาของตัวบ่งชี้มาจากตัวบ่งชี้ระดับวิทยาลัยมากที่สุดในระดับกอง คิดเป็นร้อยละ 70.58 และในระดับภาควิชา
คิดเป็นร้อยละ 75.00 ผลการตรวจสอบคุณภาพของร่างตัวบ่งชี้การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่า IOC มากกว่า 0.70 ในทุก
องค์ประกอบ ผลการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่มีค่าดัชนีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันในระดับปานกลางขึ้นไป
ผลการทดลองใช้ พบว่า ทั้งในระดับกองและภาควิชาสามารถเขียนรายงานและประเมินตนเองได้ในทุกตัวบ่งชี้ ส่วนการเปรียบเทียบ
ผลการประเมินของคณะกรรมการประเมินกับผลการประเมินตนเอง พบว่าในระดับกองมีความสอดคล้องกันคิดเป็นร้อยละ
94.28 ส่วนในระดับภาควิชา มีความสอดคล้องกันคิดเป็นร้อยละ 96.0

คำสำคัญ : ตัวบ่งชี้, คุณภาพการศึกษาภายใน, กองการศึกษา, วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

Abstracts

The objective of this research was to study, select, and develop indicators of internal education quality assurance of the division and departments of the Education division, The Royal Thai Army Nursing College. This study was the participatory action research which composed of two phases, the first phase was the study, selection, and development of indicators, and the second phase was the validation and try out of the developed indicators. The participants in this research were 40 administrators and faculties. Data collection methods were documentation study, focused group interviews, and questionnaire survey. The research instruments included 1) the semi-structure questionnaire for the focused group interview and 2) the questionnaire about opinions regarding the appropriateness of the developed indicators. Data was analyzed by using content analysis, and agreement scores. The results revealed that the education division should conduct the internal education quality assurance for all nine components both at the division level and departments level. The indicators and criteria should be derived from the indicators of the college level as well as the criteria of the nursing institution accreditation of the Thai Nursing Council, and the indicators of curriculum quality assurance regarding to the Thai qualification framework for higher education. There was 34 indicators for the division level, and 24 indicators for the department level. Most of the indicators were the process indicators, 58.92% for the division level, and 62.50% for the department level. Sources of the indicators mostly derived from the indicators of the college level, 70.58% for the division level, and 75.00% for the department level. The results of quality validation by experts showed IOC above 0.70 for all nine components. The agreement score were mostly above moderate level. The try out results of using the developed indicators found that both the division level and the department level were able to write the self-assessment reports for all the developed indicators. The comparison between self-assessment scores and the internal auditor committee scores had 94.28% of agreement for the division level, and 96.0% of agreement for the department level.

Keywords: indicators, internal education quality assurance, The Education Division, The Royal Thai Army Nursing College.

บทนำ

ระบบประกันคุณภาพเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการควบคุมดูแลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ มีการ

ตรวจสอบติดตาม และประเมินผลดำเนินการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจนทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างเป็นระบบครบวงจร PDCA ซึ่งประกอบด้วยการร่วมวางแผน ร่วมกันปฏิบัติตามแผน ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุงแก้ไข หมุนเวียนเป็นวงจรการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

และจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันคิด ช่วยกันทำ เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในต้องมีการควบคุมดูแลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ ทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตหรือผลลัพธ์ จึงจำเป็นต้องมีตัวบ่งชี้ การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในที่สามารถนำมาใช้ในการ กำหนดเป้าหมายหรือระดับคุณภาพ และใช้เป็นเครื่องมือในการ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน และการประเมินผล การจัดการศึกษา รวมถึงเป็นสารสนเทศในการตัดสินใจดำเนินการ ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งลักษณะ ของตัวบ่งชี้ที่ใช้สำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ดีนั้น ต้องมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม มีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ที่สามารถวัด ตรวจสอบ และให้ความหมายเกี่ยวกับคุณภาพหรือ ประสิทธิภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555) สามารถแสดงถึงประสิทธิผล ของการจัดการศึกษา รวมทั้งการใช้ปัจจัย กระบวนการ ผลลัพธ์/ ผลผลิตที่สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ตามมาตรฐาน อุดมศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้สถาบันการศึกษาเกิดการพัฒนาคูณภาพอย่างต่อเนื่อง

สถาบันการศึกษาพยาบาลที่จัดการศึกษาหลักสูตร ในพยาบาลศาสตรบัณฑิตจึงต้องมีการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในเพื่อเป็นหลักประกันแก่สาธารณชนให้ มั่นใจว่าจะสามารถสร้างผลผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และหลักเกณฑ์ อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานและตัวบ่งชี้การดำเนินงานตาม ที่กำหนดโดย สกอ. และ สมศ. กรอบการปฏิบัติราชการตามมิติ ด้านต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) รวมทั้งต้องได้รับการรับรองคุณภาพของหลักสูตร และสถาบันการศึกษาจากสภาการพยาบาลแห่งประเทศไทย (สภาการพยาบาล, 2552) นอกจากนี้ยังพบว่าการพัฒนา ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐต้อง มีความครอบคลุมการดำเนินงานทุกด้าน เหมาะสมกับบริบท ลักษณะของสถาบัน (สุทธิรัช คนกาญจน์, 2547) สอดคล้องกับ การดำเนินงานของสถาบันต้นสังกัด (มยุรี ศรีอุดร, 2557) และ สามารถกำหนดตัวบ่งชี้ขึ้นเพิ่มเติม (พงศ์เทพ จิระโร, 2546) ตามความสอดคล้องของบริบทและสภาวะการณ์ในปัจจุบัน

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการ ศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา

ภายในสถาบันตั้งแต่ระดับภาควิชา/แผนก ระดับกอง จนถึง ระดับสถาบัน และมีการรับรองคุณภาพการศึกษาจากองค์กร ภายนอก จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และ จากการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาโดยองค์กรภายนอก ของปีการศึกษา 2554 ที่ผ่านมา วิทยาลัยได้มีการประชุม ทบทวน (after review) และศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน พบว่า วิทยาลัยยังต้องดำเนินการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการตรวจ ติดตามคุณภาพเพื่อให้เกิดเป็นกระบวนการพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในระดับกองการศึกษา และภาควิชา ให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ของสถาบัน โดยเฉพาะในด้านการ จัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นพันธกิจสำคัญของกองการศึกษา งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คัดสรร และสร้างตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับกอง และภาควิชา ของกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในระดับวิทยาลัย และ ตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษาจากสามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และสภาการพยาบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา คัดสรร และสร้างตัวบ่งชี้การประเมิน คุณภาพการศึกษาภายใน ระดับกอง และภาควิชา ของกองการ ศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพ และทดลองใช้ตัวบ่งชี้การ ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับกอง และภาควิชา ของกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่คัดสรร และสร้างขึ้น

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ ของ กองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกปีการศึกษา 2555 กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบทั้งหมด (total selection) ได้แก่ (1) ผู้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นผู้บริหารของกองการศึกษา ระดับผู้อำนวยการกองการศึกษา รองผู้อำนวยการกองการ ศึกษา หัวหน้าภาควิชา และรองหัวหน้าภาควิชา รวมทั้งสิ้น

16 คน และ (2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงสำรวจ คือ อาจารย์ประจำของกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกทุกคน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 40 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัย เป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษา คัดสรร และสร้างตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และระยะที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับกอง และภาควิชาของกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

2. สัมภาษณ์/จัดสนทนากลุ่มผู้บริหาร ของกองการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของกองการศึกษา

3. วิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อคัดสรร และสร้าง (ร่าง) ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของกองการศึกษา

4. เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพของ (ร่าง) องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในที่สร้างขึ้นในด้านความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. ศึกษาเชิงสำรวจเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์พยาบาล กองการศึกษาที่มีต่อ (ร่าง) ตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้น

6. สรุปรายงานผลการจัดทำตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับกองและภาควิชาของกองการศึกษาพร้อมคู่มือ เพื่อขออนุมัติการทดลองใช้

7. ทดลองใช้และติดตามผลการใช้ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของกองการศึกษาที่พัฒนาขึ้น

เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้มี 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสำหรับการสนทนากลุ่ม และ 2) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์กองการศึกษาที่มีต่อ (ร่าง) ตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับกองและภาควิชาของกองการศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของวิทยาลัย ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ และเกณฑ์รับรองสถาบันของสภาการพยาบาล มาคัดสรรและสังเคราะห์ให้ได้ (ร่าง) ตัวบ่งชี้และเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับกอง และภาควิชา พร้อมด้วยคำนิยามตัวบ่งชี้ เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์กองการศึกษาที่มีต่อ (ร่าง) ตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับกองและภาควิชาของกองการศึกษามีลักษณะเป็นแบบสอบถามการให้คะแนนเป็นมาตรประมาณค่า 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ฯ ที่ระบุมีความเหมาะสม

คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าตัวบ่งชี้และเกณฑ์ฯ ที่ระบุมีความเหมาะสม

คะแนน -1 หมายถึง ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ฯ ที่ระบุไม่เหมาะสม

การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาพยาบาล และด้านการประกันคุณภาพการศึกษาพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของเครื่องมือ (Item Objective Congruence: IOC) จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัยกรมแพทยทหารบก และได้ผ่านการรับรองตามเอกสารการรับรองเลขที่ NOO2q/56_Exp ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ และรายละเอียดของการวิจัย และขอความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งให้การรับรองการให้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามเป็นความลับ และจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล ผู้บริหาร และอาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จากผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

1. การสนทนากลุ่มผู้บริหารระดับภาควิชา ผู้วิจัยทำการนัดหมาย วันและเวลาในการสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง รวมทั้งการจดบันทึก และบันทึกเสียงระหว่างการสนทนากลุ่ม ใช้เวลาในการสนทนากลุ่มประมาณ 40 นาที

2. การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ (ร่าง) ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นฯ โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างและเก็บกลับคืนด้วยตนเอง โดยให้เวลาในการตอบแบบสำรวจความคิดเห็นฯ 1 - 2 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) (2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงบรรยาย ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องสอดคล้องตรงกัน = $\Sigma R/N$ เมื่อ R คือ ผลการพิจารณาคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถาม และ N คือ จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าดัชนีความสอดคล้องตรงกันดังนี้

<0.50	ระดับน้อย/ไม่ควรนำมาใช้
0.50 - 0.69	ระดับปานกลาง/พิจารณานำมาใช้ได้
0.70 - 1.00	ระดับมาก/ควรนำมาใช้

ส่วนค่าความสอดคล้องกันของผลการประเมินจากกรรมการกับผลการประเมินตนเองวิเคราะห์โดยการคำนวณค่าร้อยละของผลการประเมินที่ตรงกัน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา คัดสรร และสร้างตัวบ่งชี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก พ.ศ. 2555 เกณฑ์รับรองสถาบันของสภาการพยาบาลและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และได้ดำเนินการสนทนากลุ่มผู้บริหารของกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 16 คน เกี่ยวกับตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษา ในระดับกองและภาควิชาของกองการศึกษา ผลการสนทนากลุ่ม ผู้บริหารส่วนใหญ่

ของกองการศึกษา มีความคิดเห็นว่า กองการศึกษาควรดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้ครบถ้วนทั้ง 9 องค์ประกอบ ทั้งในระดับกอง และระดับภาควิชา แต่ควรมีการคัดสรรตัวบ่งชี้ และปรับเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของกองการศึกษา และภาควิชา รวมทั้งกำหนดตัวบ่งชี้ขึ้นเพิ่มเติม ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการนำเกณฑ์การรับรองสถาบันของสภาการพยาบาล และตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ มาใช้ในการสร้างเป็นตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของกองการศึกษา ผลการสรุป และสังเคราะห์แนวคิดในการคัดสรรและสร้างตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของกองการศึกษา มีดังนี้

1.1 ในระดับกอง ประกอบด้วยองค์ประกอบคุณภาพ 9 องค์ประกอบ 34 ตัวบ่งชี้ โดยมีองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรอง ในส่วนขององค์ประกอบหลักจะเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภารกิจของกองการศึกษา จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์และแผนดำเนินการ องค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการแก่สังคม องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและจัดการ องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ และองค์ประกอบที่ 9 ระบบ และกลไกการประกันคุณภาพ ส่วนองค์ประกอบรอง เป็นการดำเนินงานที่กองการศึกษามีส่วนร่วมกับวิทยาลัยฯ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนานักเรียน และองค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

ร่างตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีจำนวน 34 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ประเภทกระบวนการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.92 รองลงมาคือประเภทผลลัพธ์/ผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 35.29 ส่วนประเภทปัจจัยนำเข้ามีร้อยละ 5.88 ที่มาของตัวบ่งชี้ในระดับกองการศึกษา มาจากการคัดสรรตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของวิทยาลัยฯ มากที่สุด จำนวน 25 ตัวบ่งชี้ คิดเป็นร้อยละ 70.58 โดยคงชื่อองค์ประกอบและตัวบ่งชี้เดิมและคงจำนวนเกณฑ์มาตรฐานเดิมไว้ทั้งหมดหรือลดเกณฑ์ฯ ลงบางส่วนตามสภาพการดำเนินงานของกองการศึกษา ซึ่งครอบคลุมร้อยละ 63.15 ของตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับวิทยาลัยฯ และมีการสร้างตัวบ่งชี้ขึ้นเพิ่มเติมในองค์ประกอบที่

2 จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ คิดเป็นร้อยละ 29.41 โดยตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นเพิ่มเติมนี้มาจากการจัดหมวดหมู่ตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในระดับกองการศึกษา ได้แก่ เกณฑ์การรับรองสถาบันศึกษาพยาบาลของสภาการพยาบาล และตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนของมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์

1.2 ในระดับภาควิชา ประกอบด้วยองค์ประกอบคุณภาพ 9 องค์ประกอบ 24 ตัวบ่งชี้โดยมีองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรอง เช่นกัน ในส่วนขององค์ประกอบหลักมีจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินการ องค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการแก่สังคม และองค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ส่วนองค์ประกอบรอง เป็นการดำเนินงานที่ภาควิชามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือให้ข้อมูล มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนานักเรียนและ องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและจัดการ และองค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ

ร่างตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน **ระดับภาควิชา** มีจำนวน 25 ตัวบ่งชี้เป็นตัวบ่งชี้ประเภทกระบวนการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาคือประเภทผลลัพธ์/ผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 29.26 ส่วนประเภทปัจจัยนำเข้ามีร้อยละ 8.33 ส่วนที่มาของตัวบ่งชี้คัดสรรมาจากตัวบ่งชี้ของวิทยาลัยฯ มากที่สุด จำนวน 18 ตัวบ่งชี้ คิดเป็นร้อยละ 75.00 และมีการสร้างตัวบ่งชี้ขึ้นเพิ่มเติมในองค์ประกอบที่ 2 จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ คิดเป็นร้อยละ 25.00

โดยตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นมีที่มาเช่นเดียวกับตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นใหม่ในระดับกอง

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของร่างตัวบ่งชี้ และการทดลองใช้

ผลการตรวจสอบคุณภาพของร่างตัวบ่งชี้ โดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการจัดการศึกษาพยาบาล และการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์ในด้านความสอดคล้องกับนิยาม ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำมาใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับกอง และภาควิชา ของกองการศึกษา โดยคำนวณค่า IOC (Item Objective Congruence) พบว่า ร่างตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ทั้ง 9 องค์ประกอบ

ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์พยาบาลต่อร่างตัวบ่งชี้ โดยการตอบแบบสอบถาม มีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจำนวน 26 ชุด คิดเป็นร้อยละ 65.00 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46.15 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.08 ส่วนอายุระหว่าง 31 - 40 ปี และ 51 - 60 ปี มีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 15.38 ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงานที่วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก 1 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.83 ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อร่างตัวบ่งชี้ โดยคำนวณค่าดัชนีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันของความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้ และเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละข้อของตัวบ่งชี้ที่คัดสรร และสร้างขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการสำรวจความคิดเห็นต่อ (ร่าง) ตัวบ่งชี้ ระดับกองการศึกษา

ชื่อองค์ประกอบ	ชื่อและที่มาของตัวบ่งชี้	ระดับกอง		
		จำนวนเกณฑ์ฯ	ค่าดัชนี	แปลผล
1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินการ	1.1 กระบวนการพัฒนาแผน (สกอ.)	7 ข้อ	0.80-1.00	มาก
	1.2.1 ผลการบริหารสถาบันให้เกิดอัตลักษณ์ (สมศ.)	5 ข้อ	0.50-1.00	ปานกลาง-มาก
	1.2.2 ผลการพัฒนามาตรฐานตามอัตลักษณ์ (สมศ.)	1 ข้อ	0.70	มาก
	1.3 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถาบัน (สมศ.)	5 ข้อ	0.20-0.70	น้อย-ปานกลาง
2. การผลิตบัณฑิต	2.1 ระบบและกลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตร (สกอ.)	8 ข้อ	0.60-1.00	ปานกลาง-มาก
	2.2 อาจารย์ (สภาฯ)	6 ข้อ	0.60-1.00	ปานกลาง-มาก

ชื่อองค์ประกอบ	ชื่อและที่มาของตัวบ่งชี้	ระดับกอง		
		จำนวนเกณฑ์	ค่าดัชนี	แปลผล
3. กิจกรรมการ พัฒนานักเรียน	2.3 ระบบการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน (สกอ.)	11 ข้อ	0.60-0.80	ปานกลาง-มาก
	2.4 ผลการพัฒนาคณาจารย์ (สกอ.)	1 ข้อ	0.40	น้อย
	2.5 การประเมินผลการสอนอาจารย์ (สภาฯ)	8 ข้อ	0.50-0.80	ปานกลาง-มาก
	2.6 การจัดการทรัพยากรการศึกษา (สภาฯ)	6 ข้อ	0.70-0.90	มาก
	2.7 ห้องปฏิบัติการพยาบาล (สภาฯ)	5 ข้อ	0.70-0.80	มาก
	2.8 แหล่งฝึกปฏิบัติการพยาบาล (สภาฯ)	5 ข้อ	0.50-1.00	ปานกลาง-มาก
	2.9 ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอน (สกอ.)	16 ข้อ	0.5-1.00	ปานกลาง-มาก
	2.10 ระบบและกลไกการวัดและประเมินผลการศึกษา (สภาฯ, ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ)	4 ข้อ	0.80-1.00	มาก
	2.11 ระบบและกลไกการพัฒนาสมรรถนะผลการเรียนตามคุณลักษณะ ของบัณฑิต (สกอ.)	5 ข้อ	0.80-1.00	มาก
	2.12 ผู้เรียน (ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ)	6 ข้อ	0.50-0.90	ปานกลาง-มาก
	2.13 บัณฑิต (สมศ, สภาฯ)	8 ข้อ	0.70-1.00	มาก
	3.1 ระบบและกลไกการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน (สกอ.)	5 ข้อ	0.50-0.80	ปานกลาง-มาก
4. การวิจัย	4.1 ระบบและกลไกการพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ (สกอ.)	6 ข้อ	0.90-1.00	มาก
	4.2 เงินสนับสนุนงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ต่อจำนวนอาจารย์ ประจำและนักวิจัยประจำ (สกอ.)	1 ข้อ	0.80	มาก
	4.3 งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ (สมศ.)	1 ข้อ	0.90	มาก
	4.4 งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำไปใช้ประโยชน์ (สมศ.)	1 ข้อ	0.80	มาก
	4.5 ผลงานวิชาการที่ได้รับการรับรองคุณภาพ (สมศ.)	1 ข้อ	0.70	มาก
5. การบริการ วิชาการแก่สังคม	5.1 ระบบและกลไกการบริการทางวิชาการแก่สังคม (สกอ.)	5 ข้อ	0.70-0.90	มาก
	5.2 ผลการให้บริการวิชาการ (สกอ.)	7 ข้อ	0.60-0.90	ปานกลาง-มาก
6. การทำนุบำรุง ศิลปะและ วัฒนธรรม	6.1 ระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (สกอ.)	5 ข้อ	0.50-0.60	ปานกลาง
	6.2 การพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม (สมศ.)	5 ข้อ	0.50-0.60	ปานกลาง
7. การบริหารและ จัดการ	7.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (สกอ.)	5 ข้อ	0.70-0.80	มาก
	7.2 การพัฒนา วทบ.สู่สถาบันการเรียนรู้ (สกอ.)	5 ข้อ	0.80-0.90	มาก
	7.3 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ (สกอ.)	5 ข้อ	0.50	ปานกลาง
	7.4 ระบบการบริหารความเสี่ยง (สกอ.)	5 ข้อ	0.70-0.80	มาก
8. การเงินและ งบประมาณ	8.1 ระบบและกลไกการเงินและงบประมาณ (สกอ.)	7 ข้อ	0.80-1.00	มาก
9. ระบบและกลไก การประกัน คุณภาพ	9.1 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (สกอ.)	8 ข้อ	0.90-1.00	มาก
	9.2 ผลประเมินการประกันคุณภาพภายในรับรองโดยต้นสังกัด (สมศ.)	1 ข้อ	1.00	มาก

จากตารางที่ 1 ในระดับกองการศึกษาพบว่า ตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่มีค่าดัชนีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันตั้งแต่ 0.5 หรือในระดับปานกลางขึ้นไป ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าดัชนีความเห็นสอดคล้องตรงกันน้อยกว่า 0.50 ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 1.3. ผลการพัฒนาตามจุดเน้น และจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถาบันและตัวบ่งชี้ที่ 2.4 ผลการพัฒนาคณาจารย์

จากตารางที่ 2 ผลการสำรวจความคิดเห็นต่อร่างตัวบ่งชี้ ระดับภาควิชา พบว่าตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่มีค่าดัชนีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันตั้งแต่ 0.5 หรือในระดับปานกลางขึ้นไป ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าดัชนีความเห็นสอดคล้องตรงกันน้อยกว่า 0.50 ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 ห้องปฏิบัติการพยาบาล และตัวบ่งชี้ 8.1 ระบบและกลไกการเงินและงบประมาณ

ตารางที่ 2 ผลการสำรวจความคิดเห็นต่อ (ร่าง) ตัวบ่งชี้ ระดับภาควิชา

ชื่อองค์ประกอบ	ชื่อและที่มาของตัวบ่งชี้	ระดับกอง		
		จำนวนเกณฑ์	ค่าดัชนี	แปลผล
1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และ แผนดำเนินการ	1.1 กระบวนการพัฒนาแผน (สกอ.)	5 ข้อ	0.77-0.85	มาก
2. การผลิตบัณฑิต	2.1 อาจารย์ (สภาฯ)	6 ข้อ	0.58-1.00	ปานกลาง-มาก
	2.2 ระบบการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน (สกอ.)	6 ข้อ	0.75-0.92	มาก
	2.3 การประเมินผลการสอนอาจารย์ (สภาฯ)	8 ข้อ	0.67-0.92	ปานกลาง-มาก
	2.4 ห้องปฏิบัติการพยาบาล (สภาฯ)	5 ข้อ	0.33-0.67	น้อย-ปานกลาง
	2.5 แหล่งฝึกปฏิบัติการพยาบาล (สภาฯ)	5 ข้อ	0.67-1.00	ปานกลาง-มาก
	2.6 ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอน (สกอ.)	16 ข้อ	0.50-1.00	ปานกลาง-มาก
	2.7 ระบบและกลไกการวัดและประเมินผลการศึกษา (สภาฯ, ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ)	16 ข้อ	0.50-1.00	ปานกลาง-มาก
	2.8 ผู้เรียน (ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ)	16 ข้อ	0.50-1.00	ปานกลาง-มาก
3. กิจกรรมการ พัฒนานักเรียน	3.1 ระบบและกลไกการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน (สกอ.)	5 ข้อ	0.50-0.58	ปานกลาง
4. การวิจัย	4.1 ระบบและกลไกการพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ (สกอ.)	5 ข้อ	0.67-0.92	ปานกลาง-มาก
	4.2 เงินสนับสนุนงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ต่อจำนวนอาจารย์ ประจำและนักวิจัยประจำ (สกอ.)	1 ข้อ	0.58	ปานกลาง
	4.3 งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ (สมศ.)	1 ข้อ	0.67	ปานกลาง
	4.4 งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำไปใช้ประโยชน์ (สมศ.)	1 ข้อ	0.67	ปานกลาง
	4.5 ผลงานวิชาการที่ได้รับการรับรองคุณภาพ (สมศ.)	1 ข้อ	0.50	ปานกลาง
5. การบริการ วิชาการแก่สังคม	5.1 ระบบและกลไกการบริการทางวิชาการแก่สังคม (สกอ.)	5 ข้อ	0.75-0.83	มาก
	5.2 ผลการให้บริการวิชาการ (สกอ.)	7 ข้อ	0.50-0.67	ปานกลาง
6. การทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม	6.1 ระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (สกอ.)	5 ข้อ	0.58-0.75	ปานกลาง-มาก
7. การบริหารและ จัดการ	7.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (สกอ.)	5 ข้อ	0.58-0.75	ปานกลาง-มาก
	7.2 การพัฒนา วพบ.สู่สถาบันการเรียนรู้ (สกอ.)	5 ข้อ	0.58-0.75	ปานกลาง-มาก
	7.3 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ	5 ข้อ	0.50-0.58	ปานกลาง
	7.4 ระบบการบริหารความเสี่ยง (สกอ.)	5 ข้อ	0.92-1.00	มาก

ชื่อองค์ประกอบ	ชื่อและที่มาของตัวบ่งชี้	ระดับกอง		
		จำนวนเกณฑ์	ค่าดัชนี	แปลผล
8. การเงินและงบประมาณ	8.1 ระบบและกลไกการเงินและงบประมาณ (สกอ.)	5 ข้อ	0.33-0.58	ปานกลาง
9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	9.1 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (สกอ.)	5 ข้อ	0.67-1.00	ปานกลาง-มาก
	9.2 ผลประเมินการประกันคุณภาพภายในรับรองโดยต้นสังกัด (สมศ.)	1 ข้อ	0.58	ปานกลาง

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้นี้เสนอต่อที่ประชุมผู้บริหารกองการศึกษา ซึ่งมีมติให้นำตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับกองที่มีดัชนีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 มาใช้ได้ และนำมาทดลองใช้ในปีการศึกษา 2556

ผลการทดลองใช้ตัวบ่งชี้ที่คัดสรร และสร้างขึ้นพบว่า กองการศึกษาสามารถเขียนรายงานและประเมินตนเองได้ในทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4-5 ส่วนการเปรียบเทียบผลการประเมินของคณะกรรมการประเมินฯ กับผลการประเมินตนเองของกองการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกัน จำนวน 33 ตัวบ่งชี้ จาก 35 ตัวบ่งชี้ คิดเป็นร้อยละ 94.28 ส่วนภาคีต่าง ๆ ของกองการศึกษาพบว่า สามารถเขียนรายงานและประเมินตนเองได้ในทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4-5 ส่วนการเปรียบเทียบผลการประเมินของคณะกรรมการประเมินฯ กับผลการประเมินตนเองของภาคีต่าง ๆ ของกองการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกัน จำนวน 168 ตัวบ่งชี้ จากตัวบ่งชี้โดยรวม จำนวน 175 ตัวบ่งชี้จาก 7 ภาคีต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 96.0

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับกองและภาคีต่าง ๆ ของกองการศึกษาวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีประเด็นการอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในที่คัดสรร และสร้างขึ้น

ผลการคัดสรร และสร้างตัวบ่งชี้การประเมินระดับกอง และภาคีต่าง ๆ พบว่าเป็นตัวบ่งชี้ประเภทกระบวนการมากที่สุด ซึ่งมีความเหมาะสมเพราะกองการศึกษาเป็นระดับหน่วยงานรอง ซึ่งมุ่งเน้นในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่วนที่มาของตัวบ่งชี้มาจากการคัดสรรจากตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของวิทยาลัยฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.58 ซึ่งครอบคลุมร้อยละ 63.15 ของตัวบ่งชี้ระดับวิทยาลัยฯ ซึ่งแสดงถึงความสอดคล้องของตัวบ่งชี้การ

ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับกอง และระดับวิทยาลัย โดยเฉพาะในองค์ประกอบด้านการเรียนการสอนซึ่งเป็นพันธกิจหลักของกองการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ พสว. เติชะรินทร์ (2545) ที่กล่าวว่า การกำหนดตัวบ่งชี้ที่ดีต้องมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และกลยุทธ์ขององค์กร

ตัวบ่งชี้การประเมินที่สร้างขึ้นเพิ่มเติมในระดับกองและภาคีต่าง ๆ มีการสร้างขึ้นเพิ่มเติมในองค์ประกอบที่ 2 ซึ่งมาจากเกณฑ์การรับรองสถาบันศึกษาพยาบาลของสภาการพยาบาล และตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนของมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ มีความเหมาะสมเพราะการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลต้องคำนึงถึงงานข้อบังคับในการจัดการศึกษาพยาบาล และการรับรองวิทยฐานะของสถาบันเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย (มยุรี ศรีอุตร, 2557) นอกจากนี้การนำตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนของมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ มาเป็นตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของกองการศึกษามีความเหมาะสมเพื่อช่วยในการควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานหลักสูตรและรายวิชา ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในระดับกองการศึกษา และในระดับภาคีต่าง ๆ

2. ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในที่คัดสรรและพัฒนาขึ้น

ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อตัวบ่งชี้ที่คัดสรรและพัฒนาขึ้นพบว่า ส่วนใหญ่มีดัชนีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันตั้งแต่ 0.5 หรือในระดับปานกลางขึ้น โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าดัชนีในระดับสูง เช่น ตัวบ่งชี้ 4.10 ระบบ และกลไกการพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ 2.10 ระบบ และกลไกการวัดและประเมินผลการศึกษา และตัวบ่งชี้ 2.11 ระบบ และกลไกการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการเรียนตามคุณลักษณะของบัณฑิต และการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม เนื่องมาจากตัวบ่งชี้ดังกล่าวเหมาะสมกับบริบท และการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของกองการศึกษาที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ

บัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยกระบวนการสำคัญที่นำไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ได้แก่ หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และการประเมินผล

ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าดัชนีความเห็นสอดคล้องตรงกัน ในระดับต่ำ (น้อยกว่า 0.50) คือ ตัวบ่งชี้ 1.3 ผลการพัฒนาตาม จุดเน้น และจุดเด่นที่ส่งผลกระทบเป็นเอกลักษณ์ของสถาบัน เกณฑ์มาตรฐาน ข้อ 5 กศ.วพบ. มีเอกลักษณ์ตามจุดเน้น จุดเด่น หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะที่กำหนด/ได้รับการยอมรับ ในระดับชาติหรือนานาชาติ (ค่าดัชนี = 0.20) และเกณฑ์ มาตรฐานข้อ 4 ผลการดำเนินงานบรรลุตามจุดเน้น จุดเด่น หรือ ความเชี่ยวชาญเฉพาะของ วพบ. และเกิดผลกระทบที่เกิด ประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อสังคม (ค่าดัชนี = 0.30) สาเหตุที่ ตัวบ่งชี้ดังกล่าวมีค่าดัชนีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันอยู่ใน ระดับต่ำเพราะผู้บริหาร และอาจารย์อาจเห็นว่าผลผลิต/ผลลัพธ์ ในด้านอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ควรมาจากผลการดำเนินงานจาก หน่วยงานทุกภาคส่วน ดังนั้นจึงควรประเมินผลการดำเนินงาน ในระดับวิทยาลัย ดังนั้นจึงอาจไม่เหมาะสมในการนำมาใช้เป็น ตัวบ่งชี้ในระดับกองการศึกษา และในตัวบ่งชี้ที่ 2.4 ผลการ พัฒนาคณาจารย์ (ค่าดัชนี = 0.40) นั้นเนื่องจากวิทยาลัย พยาบาลกองทัพบกในปัจจุบันยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ จึงไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานในข้อนี้ได้

3. ผลการทดลองใช้ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การ ประเมินที่คัดสรรและพัฒนาขึ้น

ในภาพรวมพบว่า ทั้งในระดับกองการศึกษา และ ภาควิชาสามารถเขียนรายงานและประเมินตนเองได้ในทุกตัว บ่งชี้ ส่วนการเปรียบเทียบผลการประเมินของคณะกรรมการ ประเมินฯ กับผลการประเมินตนเองของกองการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้เพราะตัวบ่งชี้การประเมินที่ คัดสรรและสร้างขึ้นนี้มาจากข้อคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของ บุคลากรของกองการศึกษาอย่างอิสระเพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้การ ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในที่เหมาะสมกับบริบท และ สะท้อนการดำเนินงานของกองการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องการศึกษาตัวบ่งชี้การประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในระดับกองและภาควิชาของกองการ ศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

1.1 ควรพิจารณานำผลการวิจัยครั้งนี้เป็น แนวทางในการเลือก คัดสรร หรือสร้างตัวบ่งชี้ให้เหมาะสมกับ บริบทและการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วย งาน ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่อาจเปลี่ยนแปลง ในอนาคต

1.2 ควรมีการติดตาม ประเมินผล การใช้ตัวบ่งชี้ ประเมินดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ กองการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงตัวบ่งชี้ให้มีความเหมาะสมมากขึ้นโดยเฉพาะในประเด็นผลผลิต/ผลลัพธ์ ด้านอัตลักษณ์

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับกองและภาควิชาของกองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาล กองทัพบกมีที่มาของตัวบ่งชี้จาก 1) ตัวบ่งชี้ระดับวิทยาลัยฯ 2) คู่มือการรับรองสถาบัน สภาการพยาบาล และ 3) เกณฑ์ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีเนื่องจากตัวบ่งชี้ข้างต้นมีการ ปรับเปลี่ยนตามภาวะสังคมปัจจุบัน ดังนั้นผู้ที่นำผลงานวิจัย ไปใช้ประโยชน์ ควรศึกษาตัวบ่งชี้ให้มีความสอดคล้องกับระบบ ประกันคุณภาพที่เป็นปัจจุบัน และเหมาะสมกับสถานศึกษา ของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- พงศ์เทพ จิระโร. (2546). *การพัฒนาแบบประกันคุณภาพ ภายในสำหรับการศึกษาเฉพาะทางของกองทัพเรือ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาการวัดและ ประเมินผลการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- พสุ เดชะรินทร์. (2545). *เส้นทางกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วย Balanced Scorecard และ Key Performance Indicators*. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- มยุรี ศรีอุตร. (2557). *การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพในการประเมิน คุณภาพการศึกษาภายใน วิทยาลัยสังกัดสถาบัน พระบรมราชชนก. วารสารการพยาบาลและการ ศึกษา*. 7(2) : 64-82.
- สภาการพยาบาล. (2552). *คู่มือการขอรับรองสถาบันการศึกษา การพยาบาลและการผดุงครรภ์ สำหรับสถาบัน การศึกษาพยาบาลที่มีผู้สำเร็จการศึกษาจาก หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : ศิริยอด การพิมพ์.
- สุทธิรัช คนกาญจน์. (2547). *การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพของ สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : พรักหวาน.
- สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). *คู่มือการประเมินคุณภาพ ภายในกรอบที่สาม (2554 - 2558)*. พิมพ์ครั้งที่ 3. สมุทรปราการ : ออฟเซ็ทพลัส.